

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobce: **Ing. J. M.**, zast. Mgr. Monikou Hoffmannovou, advokátkou se sídlem Jeseniova 1169/51, Praha 3, proti žalovanému: **Ministerstvo kultury**, se sídlem Maltézské náměstí 471/1, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 1. 2015, č. j. MK 4040/2015 OPP, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 19. 2. 2018, č. j. 2 A 26/2015 - 74,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 4 114 Kč k rukám jeho zástupkyně Mgr. Moniky Hoffmannové, advokátky se sídlem Jeseniova 1169/51, Praha 3, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- III. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný (dále „stěžovatel“) se kasační stížností domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Městského soudu v Praze, kterým bylo zrušeno jeho rozhodnutí specifikované tamtéž a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení. Stěžovatel tímto rozhodnutím zamítl odvolání a potvrdil rozhodnutí Magistrátu hlavního města Prahy ze dne 20. 11. 2014 č. j. S-MHMP 1392661/2014.

[2] Rozhodnutím magistrátu byla žalobci uložena pokuta ve výši 200 000 Kč za spáchání přestupku podle § 39 odst. 1 písm. g) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči (dále „památkový zákon“), kterého se měl dopustit tím, že dne 29. 9. 2014 odstranil stavbu domu č. p. X, která se nacházela na pozemku parc. č. X, k. ú. X, ul. X, na území památkové zóny X, prohlášené vyhláškou č. 15/1991 Sb. hl. m. Prahy, bez závazného stanoviska podle § 14 odst. 2 památkového zákona.

[3] Podstatou sporu je otázka, zda žalobce nejednal v krajní nouzi. Tvrdí totiž, že dům nechal strhnout v situaci, kdy byl v havarijním stavu a hrozilo jeho zřícení. Krajní nouze je jednou z okolností vylučujících protiprávnost a jednání v krajní nouzi proto není přestupkem [podrobněji viz § 2 odst. 2 písm. b) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů].

[4] Stěžovatel zhodnotil, že žalobce v krajní nouzi nejednal, neboť havarijní stav domu mu musel být znám minimálně od počátku srpna 2014. Dle jeho názoru měl žalobce dostatek času na to, aby splnil své zákonné povinnosti a požádal o souhlas s odstraněním stavby v intencích § 14 odst. 2 památkového zákona. Už od 7. 8. 2014 disponoval posouzením statika, který doporučoval odstranění objektu.

[5] Městský soud však dospěl k závěru, že stěžovatel své závěry založil na nedostatečně zjištěném skutkovém stavu. Nevěnoval dostatečnou pozornost tvrzením žalobce, že se co nejdříve pokoušel budovu zachovat, od srpna do konce září se však stav natolik zhoršil, že musel přistoupit k demolici. Z podkladů ve spise přitom vyplývá, že od srpna došlo ke zřícení části nosných stěn, stav objektu hodnotila znalkyně v oboru dřevozpracování, došlo k novému statickému posouzení a s ohledem na ochranu života a zdraví osob musely být zastaveny zajišťovací práce. Soud dále správním orgánům vytkl, že se blíže nezabývaly stavem budovy bezprostředně před demolicí: nabízel se např. výslech statika, ustanovení znalce či odborné posouzení skutečností od jiného správního orgánu.

[6] Stěžovatele zavázal, aby se v dalším řízení zaměřil na posouzení stavu nemovitosti v době bezprostředně předcházející demolici 29. 9. 2014 a na otázku, k jakému zhoršení stavu došlo mezi zpracováním první zprávy statika ze dne 7. 8. 2014 a jestli již v této době byl stav nemovitosti natolik špatný, že nezbývalo než provést její demolici. Teprve poté bude možné posoudit, zda žalobce jednal v krajní nouzi, případně zda zjištěné okolnosti nelze hodnotit jako polehčující.

[7] Dále dospěl městský soud k závěru, že rozhodnutí žalovaného je v části odůvodnění výše sankce nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Chybí v něm úvaha, zda jsou splněny podmínky pro uložení relativně vysoké pokuty (200 000 Kč), byť dosahuje „jen“ 10% zákonné sazby. Správní orgány se vůbec nepokusily zjistit, zda tato pokuta není pro žalobce jako fyzickou osobu likvidační, a při hodnocení jeho majetkových poměrů vycházely výlučně z toho, jaké v rozhodné době vlastnil nemovitosti.

[8] Stěžovatele proto zavázal, aby se pro případ, že opětovně dospěje k závěru o spáchání přestupku, pokusil od žalobce zjistit jeho majetkové poměry, znovu je posoudil a rozhodl o uložení pokuty v takové výši, která bude odpovídat okolnostem případu.

II. Obsah kasační stížnosti

[9] Stěžovatel se v kasační stížnosti nejprve vyjadřuje k tomu, jak městský soud hodnotil přezkoumatelnost správních rozhodnutí v části týkající se tvrzené krajní nouze. Nerozumí zcela závěru, že napadené správní rozhodnutí je na jednu stranu přezkoumatelné, na druhou stranu se však měl nedostatečně věnovat otázce, zda žalobce jednal v krajní nouzi, a své posouzení postavil na nedostatečně zjištěném skutkovém stavu.

[10] Má za to, že již magistrát se s touto otázkou dostatečně vypořádal: jasně uvedl, že statik žalobci už v posouzení ze dne 7. 8. 2014 doporučil, aby stavbu odstranil. Žalobce v odstraňování stavby započal (až do 20. 8. 2014 pokračovaly stavební práce spočívající v demontáži střechy

a krovu, dne 21. 8. 2014 tehdejší zhotovitel odmítl pokračovat v pracích z důvodu bezpečnosti svých pracovníků, poté žádné práce neprobíhaly) a dokončil je dne 29. 9. 2014, měl tudíž dostatek času na to, aby splnil své zákonné povinnosti.

[11] Poukazuje také na to, že důvodem stavu domu bylo započítí rekonstrukce neodborným způsobem v letech 2012 – 2014, jak uvedl i statik v posouzení ze dne 7. 8. 2014. Stav, kdy hrozilo zhroutilí domu, vyvolal sám žalobce tím, že prováděl stavební práce nad rámec stavebního povolení a závazného stanoviska orgánu památkové péče (demontáž střechy a krovu).

[12] Stěžovatel nemá za to, že by se měl podrobněji zabývat stavem domu bezprostředně před demolicí, jelikož o jeho havarijním stavu není sporu. Podstata odůvodnění napadeného rozhodnutí spočívala v tom, že nebezpečí nehrozilo bezprostředně (a nešlo tak o krajní nouzi), jelikož tu bylo již od 7. 8. 2014.

[13] Výslech statika by věci nic nepřinesl, pouze by bylo potvrzeno, co uvedl ve svých posouzeních, tedy že již dne 7. 8. 2014 byl dům v havarijním stavu a dne 26. 9. 2014 se nacházel ve stavu ještě horším. To je dle stěžovatele jasné, protože dům byl téměř dva měsíce bez střechy a krovu.

[14] Konečně rozporuje část rozsudku týkající se výše uložené sankce. Namítá, že oba správní orgány se zabývaly majetkovými poměry žalobce, a není mu zřejmé, jaká výše pokuty by s ohledem na skutkový stav byla přiměřená či jakou součinnost v tomto ohledu poskytl žalobce. Poukazuje též na to, že ne všechna kritéria pro stanovení výše sankce podle § 36 památkového zákona lze použít v každém konkrétním případě.

III. Vyjádření žalobce

[15] Žalobce setrvává na tom, že stěžovatel svůj závěr o nesplnění podmínek krajní nouze založil na nesprávném hodnocení důkazů a nedostatečně zjištěném skutkovém stavu. Stěžovatel ani magistrát se blíže nezabývali stavem domu před demolicí, nezkoumali, zda bylo možné stavbu zachovat, ani na základě jakých okolností se žalobce rozhodl, že ji odstraní. Neuvěřili vyjádření statika, že stav domu vylučoval jeho zachování, sami ale odmítli tuto okolnost prověřovat. Přesto uzavřeli, že žalobce měl zahájit kroky k odstranění stavby již v srpnu 2014 a že nebezpečí nekontrolovaného zřícení domu bylo možné odvrátit i jinak (tedy s podniknutím potřebných právních kroků, pozn. NSS). Zdůrazňuje, že nejednal samoučelně. Bez souhlasu příslušných orgánů postupoval proto, že se snažil ochránit jiné hodnoty zásadního charakteru (život, zdraví, majetek).

[16] Ohledně výše uložené pokuty souhlasí s městským soudem, že správní orgány nevzaly do úvahy všechny polehčující okolnosti a dostatečně nezkoumaly jeho majetkové poměry.

[17] Navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

IV. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[18] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, z důvodů, které zákon připouští, a za stěžovatele jedná zaměstnanec, který má vysokoškolské právnické vzdělání vyžadované pro výkon advokacie [§ 102 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen

„s. ř. s.“)]. Poté přistoupil k přezkumu rozsudku městského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů. Ověřil také, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[19] Dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[20] Na samý úvod předesílá, že se ztotožňuje se závěry městského soudu, které jsou velmi pečlivě odůvodněny, a stěžovatel je v kasační stížnosti v mnoha případech relevantně nezpochybňuje. Z obsahu kasační stížnosti se jeví, že důvodem (nebo minimálně jedním z důvodů) podání kasační stížnosti je nesrozumitelnost napadeného rozsudku pro stěžovatele, respektive neporozumění mezi ním a městským soudem. Za těchto okolností nepovažuje Nejvyšší správní soud za účelné obsáhle opakovat, co již uvedl městský soud, a v nynější věci se soustředil spíše na to, aby rozhodovací důvody městského soudu prezentoval takovou formou, která vyvrátí opodstatněnost stěžovatelových námitek a rozptýlí jeho pochyby o zákonnosti právního názoru, kterým byl zavázán.

[21] Stěžovatel se předně podivuje tomu, že posouzení otázky krajní nouze v napadeném rozhodnutí bylo na jednu stranu hodnoceno jako přezkoumatelné, na druhou stranu mu však městský soud vytkl, že se touto otázkou dostatečně nezabýval a že vycházel z nedostatečně zjištěného skutkového stavu. Uvedený závěr se sice může na první pohled jevit rozporně (rozhodnutí nemůže být zároveň dostatečně odůvodněné a tedy přezkoumatelné a přitom nedostatečně řešící určitou otázku), ale v nynější věci tomu tak není. Městský soud nejprve uvedl, že se stěžovatel zabýval naplněním podmínek krajní nouze a reagoval na odvolací námítky. Stěžovatel prezentoval svůj náhled na tuto problematiku a jeho důvody lze přezkoumat. Nezákonost byla shledána v tom, že vycházel z nedostatečně zjištěného skutkového stavu - odtud pramenily nedostatky jeho posouzení.

[22] Úvaha správních orgánů byla vedena následovně: žalobce přistoupil k demolici domu proto, že dle posouzení statika z 26. 9. 2014 (tj. bezprostředně předcházejícího stržení objektu) byl dům v havarijním stavu a ohrožoval život, zdraví a majetek. O havarijním stavu domu však žalobce prokazatelně věděl už ode dne 7. 8. 2014, kdy bylo vydáno předchozí posouzení statika. V mezidobí tedy měl dostatek času na to, aby podnikl potřebné právní kroky, a nejednal v krajní nouzi.

[23] Tato úvaha je sice logická, pomíjí však, že žalobce zjištěný skutkový stav relevantně zpochybnil, a právě to stěžovateli vyčítá městský soud. Žalobce totiž tvrdil, že po prvním statickém posouzení se stržení domu nejevilo jako bezpodmínečně nutné, že podnikal kroky k tomu, aby objekt zachránil, následně došlo k dalšímu zhoršení stavu a teprve poté se ukázalo, že je dům potřeba co nejrychleji strhnout. Ve správním i soudním řízení předkládal důkazy o tom, že došlo ke zřícení některých zdí, poškození dřevěných konstrukcí a zhoršení statiky (podrobněji viz body 17. a 19. rozsudku městského soudu). Statik ve svém prvním posouzení ze dne 7. 8. 2014 sice doporučoval stržení budovy, avšak z toho důvodu, že rekonstrukci stávajícího objektu hodnotil jako mnohem nákladnější. Tento závěr ještě nevyklučuje rozhodnutí žalobce budovu zachovat, nebo se o to alespoň pokusit.

[24] Za popsaných okolností nemohl stěžovatel bez dalšího dokazování uzavřít, že žalobce byl povinen hned v srpnu přistoupit k právním krokům vedoucím k odstranění stavby. V řízení nebylo najisto postaveno, v jakém stavu se dům v té době nacházel, a vše se mohlo odehrát tak, jak popisoval žalobce. Stěžovatel měl za těchto okolností přistoupit k dalšímu dokazování,

ostatně v řízení o přestupku je to on, kdo nese odpovědnost za řádné zjištění skutkového stavu v intencích § 50 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů.

[25] Stěžovatel dále nesouhlasí s tím, že byl zavázán k dalšímu prokazování stavu budovy bezprostředně před demolicí. Namítá, že přece není sporné, že tento stav byl havarijní. Uvedené tvrzení je zavádějící. Stěžovatel v napadeném rozhodnutí sice odmítl argumentaci žalobce o krajní nouzi s tím, že o havarijním stavu domu měl vědět minimálně od srpna 2014, také ale uvedl, že s ohledem na realizovanou demolici nelze ověřit, zda stav budovy vylučoval její zachování. V napadeném rozhodnutí tedy neučinil konečný závěr o tom, zda byl stav domu na konci září takový, že jeho demolice nesnesla žádného odkladu. Zjištění této okolnosti je přitom pro posouzení podmínek krajní nouze nezbytné a městský soud tak stěžovateli správně vytkl, že se jí nevěnoval. S ohledem na důvody napadeného rozhodnutí také vhodně doplnil výčet důkazních prostředků, které stěžovatel mohl opatřit, i když už dům nestál.

[26] Náhled stěžovatele na účelnost výsledku statika Nejvyšší správní soud nesdílí. Tvrzení, že by statik pouze potvrdil, co uvedl ve svých posouzeních, je spekulativní. Nelze také přehlédnout, že stěžovatel žalobci vytýkal, že jím předložené důkazní prostředky neměly kvalitu znaleckého posudku, ale pouze odborného posouzení. Pokud měl za to, že provedené důkazy nemají dostatečnou vypovídací hodnotu, tím spíše měl obstarat důkazy další, aby dostal své povinnosti dostatečně zjistit skutkový stav.

[27] Nejvyšší správní soud se tedy ztotožňuje se závěrem městského soudu o nedostatečně zjištěném skutkovém stavu a souhlasí s právním názorem, jímž byl stěžovatel zavázán a který je shrnutý v bodě [6] tohoto rozsudku.

[28] Stěžovatel v kasační stížnosti dále uvádí, že dům se dostal do havarijního stavu v důsledku neodborných či nepovolených stavebních úprav v letech 2012 – 2014. Evidentně tak naráží na to, že nikdo nemůže těžit z vlastního protiprávního jednání. Námitka nemohla být důvodná, neboť takto vedená argumentace nemá předobraz v napadeném správním rozhodnutí, předmětem přezkumu správních soudů je právě toto rozhodnutí a případné nedostatky jeho odůvodnění nelze v soudním řízení dohánět. V rozhodnutí přitom není vůbec zdůvodněno, že by na domě byly nezákonně provedeny nějaké stavební úpravy a že by právě tyto úpravy byly důvodem havarijního stavu domu. Přihlížení k dřívější rekonstrukci v letech 2012 - 2014 je navíc dosti problematické, neboť žalobce se stal vlastníkem domu až v průběhu roku 2014.

[29] Námitky stěžovatele týkající se výše uložené sankce se mýjejí s rozhodovacími důvody napadeného rozsudku. Městský soud stěžovateli vytkl, že v jeho rozhodnutí zcela absentuje úvaha, zda jsou splněny podmínky pro uložení relativně vysoké pokuty (200 000 Kč). Dle městského soudu se nepokusil zjistit, zda tato pokuta není pro žalobce jako fyzickou osobu likvidační, a při hodnocení jeho majetkových poměrů vycházel výlučně z toho, jaké v rozhodné době vlastnil nemovitosti. Pokud proti tomu stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že mu není zřejmé, jaká sankce by byla přiměřená, proti důvodům napadeného rozsudku se vůbec nevymezuje a jeho námitky jsou nepřípustné v intencích § 104 odst. 4 s. ř. s. Městský soud nehodnotil, zda sankce přiměřená je, nebo není, ale věc vrátil stěžovateli s tím, že se má primárně pokusit obstarat relevantní informace o jeho majetkových poměrech a teprve poté hodnotit dopad sankce do jeho majetkové sféry.

[30] Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že stěžovatel neopodstatněně naznačuje, že žalobce neposkytl součinnost za účelem objasnění majetkových poměrů. Žalobce v odvolání uvedl, že sankci považuje za nepřiměřenou také s ohledem na své majetkové poměry a zmínil, že:

„je povoláním chemik, je klasickým zaměstnancem (nepodniká), bydlí v bytě, který splácí, předmětnou stavbu koupil za výhodných podmínek. (...) Na pořízení stavby i na rekonstrukci si vzal půjčku. Každý další výdaj navíc je pro účastníka velkou zátěží. Majetkové poměry účastníka nebyly při rozhodování o výši sankce ze strany MHMP vůbec zohledněny“ (str. 7 odst. 6 odvolání). Stěžovatel se však majetkovými poměry dále nezabýval a v odůvodnění napadeného rozhodnutí se spokojil s konstatováním, že magistrát vzal tuto stránku problému v potaz (přestože magistrát vycházel pouze z toho, že žalobce vlastní nemovitosti).

V. Závěr a náklady řízení

[31] Nejvyšší správní soud kasačním námitkám nepřisvědčil a neshledal ani vadu, ke které by musel přihlídnout z úřední povinnosti, kasační stížnost proto zamítl podle § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s.

[32] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl úspěch ve věci, nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti a je naopak povinen nahradit náklady řízení žalobci.

[33] Důvodně vynaložené náklady žalobce jsou tvořeny odměnou a náhradou hotových výdajů jeho zástupkyně podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. Zástupkyně učinila v řízení jeden úkon právní služby spočívající v podání vyjádření ke kasační stížnosti, za který jí náleží odměna ve výši 3 100 Kč [§ 11 odst. 1 písm. d), § 7 bod 5. a § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu], paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu) a daň z přidané hodnoty ve výši 714 Kč. Částku v celkové výši 4 114 Kč je stěžovatel povinen uhradit žalobci do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupkyně Mgr. Moniky Hoffmannové.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. října 2019

JUDr. Radan Malík
předseda senátu